

Tiedolla johtaminen – mitä se on?

Heidi Lehtiniemi, tutkija, Suomen ympäristökeskus Syke
Luonto- ja ilmastotiedolla johtamisen seminaari 20.9.2024

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

1. Taustoitus
2. Luontotiedon merkitykset
3. Tiedon käyttök kontekstit ja niiden ominaispiirteet
4. Luonto- ja ilmastotieto kunnissa

Luonto- ja ilmastotiedon käyttäjät murroksessa

- Luontokato ja ilmastonmuutos enenevissä määrin kaikkien työpöydällä
  - Tiedon käyttäjä ei aina ole tämän substanssin asiantuntija
  - Tietoa sovelletaan aiempaa moninaisemmissa konteksteissa
  - Luonto- ja ilmastotiedon kehittämiseen korostuu monenlaisia tarpeita ja odotuksia, mutta toisaalta myös merkittäviä rajoitteita
  - Vaikutusketjut pitenevät, luonto ei ole 'käsinkosketeltavissa'
    - Esimerkiksi ekosysteemitilinpito, käden- ja jalanjälkilaskelmat, ekologinen kompensatio...

Kestävyysmurros

Radikaali, systeemitason murros, joka muokkaa **arvoja, käyttäytymistä ja hallintoa sekä vallanjakoa**

- Arvojen, tiedon ja toimijoiden yhteen punominen on kestävyysmurroksen edellytys
- Vaatii useiden eri näkökulmien samanaikaista huomiointia, esimerkiksi luonnon monimuotoisuuteen, ilmastonmuutokseen ja sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen liittyen
- Kestävyysmurroksen sijaan yhteiskunnallinen muutos typistyy usein **kestävyyssiirtymäksi**, joka on hallittu, tyypillisesti teknologiaainnovaatioihin nojaava muutos

Stirling, A. (2015) Emancipating transformations: from controlling the 'transition' to culturing plural radical progress. *The politics of green transformations* 54–67 Routledge, London

Huttunen, S., & Rekola, A. (2021). Reilu siirtymä, ekologinen solidaarisuus ja kestävyysmurroksen mahdollisuus. *Alue ja Ympäristö*, 50(2), 154–164. <https://doi.org/10.30663/ay.109042>

Tiedolla johtaminen

- Prosessi, jossa tieto yhdistää ja linkittää organisaation johtoa ja käytännön tekemistä sekä ihmisiä
- Tiedon merkitys käyttäytymisen ja toiminnan ohjaajana on kaikkea paitsi suoraviivainen
- Tulisiko tiedolla johtamisen ilmastonmuutoksen ja luontokadon aikakaudella pyrkiä kestävyysmurrokseen?

FEO-hanke tutki luontotiedon käyttöä Suomessa

- Aineisto koostuu haastatteluista ja työpajoista, jotka on järjestetty vuosina 2020-2023
- Mukana on yhteensä yli 50 yksittäisen henkilön kokemuksia luontotiedosta ja sen käytöstä
  - Ympäristöhallinnon tutkijat ja virkamiehet
  - Luontotiedon käyttäjät: opettajat, ympäristöjärjestöt, tiedetoimittajat, tiedonvälittäjät, luonnonvara-alan toimijat

Lehtiniemi, H., Arola, T. & Paloniemi, R. Luontotieto kestävyysmurroksessa – mistä luontotiedon yhteiskunnallinen vaikuttavuus kumpuaa? Arvioitavana

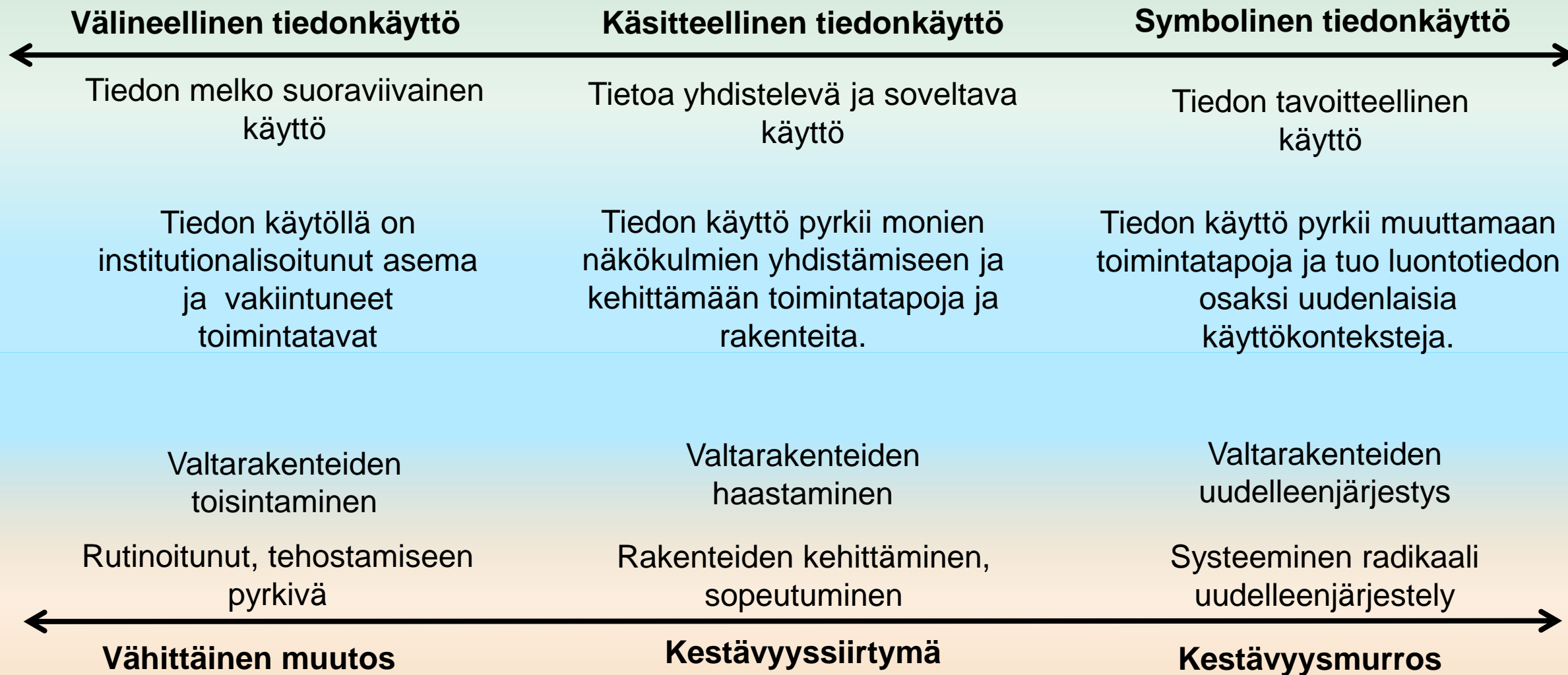
Luontotieto ja sen käyttö koetaan vaikeaksi

Luontotiedolla viitataan moneen eri asiaan

1. **Dataa** luonnosta ja sen tilasta
2. **Informaatiota** ihmistoimien vaikutuksista luontoon ja sen tilaan
3. **Tietämystä** yhteiskunnallisten ohjauskeinojen ekologisesta vaikuttavuudesta
4. **Viisautta** siitä, mihin toimintaa tulisi suunnata kestävyysmurroksen aikakaudella

LUONTOTIEDON KÄYTTÖKONTEKSTIT

KESTÄVYYSMUUTOKSEN TYYPIT

Tavoitteista käytäntöön

Kohti kokonaiskuvaan

- niin **maantieteellisellä** tasolla
  - Yksittäisistä hankkeista kohti kunta- ja maakuntatason tarkastelua
- kuin **sektoreiden ja ilmiöiden** moninaisuuden huomiointi ja ristikkäisvaikutukset
  - Panostus poikkihallinnolliseen yhteistyöhön ja tiedonvaihtoon
  - Priorisointi ja painotus

Yleisesti

- Mistä oman kunnan ilmasto- ja luontovaikutukset ovat peräisin?
- Mikä on kunnan asukkaille tärkeää? Miten kuntalaiset voivat vaikuttaa ja osallistua?

Kontekstikohtaisesti

- Millaista tietoa tarvitaan?
- Millaista asiantuntijuutta tarvitaan?
- Mihin tiedon käyttö pyrkii? Mikä muuttuu, jotta haluttu lopputulos on mahdollinen?

Kestävän kaupunkikehityksen avainindikaattorit

Sosiaalinen kestävyys

- Terveys ja mielenterveys
- Yhdenvertaisuus, osallisuus ja vaikutusmahdollisuudet
- Turvallisuus
- Toimeentulo

Ympäristöllinen kestävyys

- Ilmastonmuutos
- Luonnon monimuotoisuus
- Ilmanlaatu
- Luonnonvarat ja kiertotalous
- Vesistöjen tila
- Kemikaalit ympäristössä

Taloudellinen ja maankäytön kestävyys

- Maankäyttö ja kaupungistuminen
- Koulutus, tutkimus ja kehitys ja yritystoiminta
- Julkisen talouden kestävyys

<https://www.syke.fi/kestavankunnanindikaattorit>

- Syke on tuottanut pilottikunnille KeKe-indikaattorit, tavoitteena laajentaa tietopalvelua koskemaan kaikki Suomen kuntia

**Kiitos! Kysymyksiä tai
kommentteja?**

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute